

Moni Stănilă

**Oase
strălucitoare**

roman

POLIROM
2026

Cuprins

Partea I. Laura	5
Partea a II-a. Maria	31
Partea a III-a. Laura	123
Partea a IV-a. Ieșirea din copilărie	169
Epilog	185

Laura

Mama a devenit nemulțumită nu doar de doamna Maria, ci și de faptul că nu am prieteni de vârsta mea. Deși e redundant să spun că mama *a devenit* nemulțumită, ca și cum înainte ar fi plesnit de mulțumire, ar fi dat pe dinafară mulțumirea din ea ca laptele din oală când e uitat pe foc. Cred că cel mai corect e să spun că mama a devenit *și mai* nemulțumită. Și asta mă scoate din papuci. Nu îmi spune în față cu subiect și predicat ce crede, fiindcă frica ei față de mine a rămas constantă, dar eu știu, văd, pricep. Umblă cu aluzii, cu întrebări despre oameni de vârsta mea, despre prietenele de la școală. Sâmbăta, când mă pregătesc să ies, face pe proasta și mă întreabă unde merg, de parcă n-ar ști foarte bine că mă văd cu doamna Maria.

Oricum, am refuzat să provoc un conflict deschis, așa cum refuz de când mă știu. Disimulare, lucruri nespuse, minciuni. Și pentru că m-am înfuriat suficient încât să vreau să rezolv problema asta, dar și pentru că doamna Maria m-a ajutat să mă îndrăgostesc de literatură, am început să frecventez un cenaclu literar la Biblioteca Municipală. E o gașcă serioasă, toți se cunosc între ei și se laudă reciproc. Dar, în mod

surprinzător, chiar mă simt (destul de) bine cu ei. Am deja lista mea de scriitori basa preferați. Am descoperit și artiști plastici care îmi plac foarte mult.

Cenaclul e organizat de un cuplu de scriitori. Se adună, citesc, dau sfaturi, încurajează. Cei doi au un mod diferit de a-și da cu părerea asupra textelor citite. Ea poate discuta și diseca un vers și câte zece minute. Îi apreciez gândirea analitică, dar nu mi se pare în regulă că nu are tăria să spună clar ce nu îi place. Însă m-am prins după o vreme că dacă doar analizează, fără să laude, înseamnă că nu i-a plăcut ce s-a citit. Soțul e mai tranșant, uneori laudă și el fără să fie cazul, dar dacă, atunci când dă anumite indicații, colțul din stânga al gurii îi coboară, rezultând o grimasă vizibilă din Turnul de Apă, știu sigur că nu i-a plăcut. La unele întâlniri, vine un filosof care scrie și poezie, ceva mai tânăr decât cuplul de scriitori, dar nu suficient pe cât și-ar dori mama. Mă bucur când vine filosoful la cenaclu, jubilez în sinea mea, fiindcă el rade textele oricui: asta nu e bine, asta nu e poezie, asta nu e nimic, pac-pac, taie rânduri-versuri și la final extrage vreo patru expresii din zece pagini și spune, cu un ton binevoitor: uite ce poezie autentică! Și asta ar fi cum ar fi, dar tipul ăsta e întruchiparea bunătății, „chip

blândeților“ cum i se spune în troparul bisericesc Sfântului Nicolae. Motiv pentru care, când îi spune cineva pe nume, tresar. Nu se poate să nu-l cheme Nicolae, îmi spun, mai are și barbă! Ce mai, e extrem de savuros când distruge textele fără să-și piardă nimbul acela de blândețe excesivă.

La primele întâlniri, mă duceam imediat după ce începea și plecam înainte de final. Până când, într-o seară, s-a vorbit despre asemănarea dintre textele unei tinere poete și poezia lui Ioan Es. Pop. O descoperisem deja după o altă întâlnire pe Mariana Marin, pentru care făcusem o obsesie, dar acum devenisem curioasă și de Ioan Es. Pop, fiindcă mi-a plăcut ce s-a spus despre el. Am decis să aștept până la final și apoi am rugat-o pe poeta care modera să-mi recomande un volum cu care să încep. S-a oferit să-mi împrumute cărți. Și, odată cu împrumutarea cărților de poezie de la cuplul de scriitori, am început să mă apropii mai tare de grup și să nu mai ratez întâlnirile lor.

A fost și perioada în care am început să simt un interes mai pronunțat pentru băieți. Mi se păreau mai inteligenți cei de la cenaclu decât colegii mei de la facultate. Îmi plăcea mult de Ion Buzu, dar era mult prea mare pentru mine. Se apropia de 35 de ani, dar avea o gândire vioaie, atipică, era extrem de inteligent, atent cu lecturile, avea și mult umor, chiar dacă îi

bănuiam apucăturile depresive pe care și le masca. Oricum, era un tip deosebit, deși mă dezamăgea pasiunea lui pentru Chuck Palahniuk, care mi s-a părut de la prima carte un autor de consum.

Cu primul tip cu care mi-am pus mintea am avut o experiență oribilă. L-am văzut doar de câteva ori la cenaclu și niciodată la lecturile scriitorilor de peste Prut. Venea doar la autorii basa, se așeza cât mai în spate și nu intervenea în discuții, însă avea o atitudine care semnala că are păreri foarte clare despre orice. Nu mi-era clar: determinat sau obtuz? Și într-o seară, când toți se pregăteau și se grupau să meargă la o bere, după lectura unui cunoscut poet pe care l-au lăudat toți, iar eu nu am înțeles de ce, m-a invitat la o plimbare. Am acceptat, chiar dacă de obicei îmi plăcea și mie să merg cu grupul după cenaclu și să beau vara un cvas, iar iarna un ceai de cătină cu miere la Eli Pili, fiindcă de multe ori discuțiile de după erau mai provocatoare și mai sincere decât cele de la cenaclu.

Însă, în ziua aia, am acceptat să merg cu tipul ăsta în Valea Morilor. Ne-am plimbat până s-a întunecat. El îmi povestea despre studiile pe care le-au făcut părinții lui la Moscova, regie-film, eu îi spuneam despre proza Hertei Müller pe care abia o descoperisem. Apoi, fără niciun avertisment, s-a aruncat asupra mea și a început

să mă sărute. L-am împins agresiv, m-am șters la gură cu mâneca hanoracului și i-am spus că a înțeles totul greșit. M-am întors cu spatele și am plecat. Nici nu a încercat să vină după mine. Când m-am uitat înapoi, deja cerea foc la țigară de la un grup de fete. Deși, când eu am fumat, mi-a oferit tacticos foc de la o brichetă pe benzină.

Mi-a fost așa de ciudă pe mine că am stat pe gânduri dacă să mai merg la cenaclu, că mi-era silă să îl revăd. Dar într-o sâmbătă i-am povestit totul doamnei Maria, iar ea m-a încurajat să nu îmi schimb deprinderile din cauza unui prost. A subliniat și faptul că ea nu mai e la curent cu literatura contemporană și că îmi prinde bine să mă pun la punct. Mă rog, nu sunt tocmai cuvintele ei, dar ăsta era mesajul.

Însă cel mai important lucru a fost că atunci, după ce i-am povestit pățania mea, pentru prima dată, doamna Maria mi-a povestit despre bărbatul pe care ea l-a iubit.

Maria

L-am cunoscut chiar la sfârșitul lui 1944. Pe vremea aceea, se considera o năpastă să nu te căsătorești la 16-17 ani, imaginează-ți. Pe mine

nu mă afecta, însă tata părea din ce în ce mai preocupat, mai ales după ce se îmbolnăvisese mama de nervi.

Tânărul era fostul secretar al primarului Anibal Dobjanschi, motiv pentru care a fost urmărit de Securitate ani de zile după retragerea românilor. Nu a fost o întâlnire ca în filme, în care eu să scap ceva pe jos, iar el să mă ajute. Nu a fost nici măcar o întâlnire la bibliotecă, unde amândoi să întindem mâna spre aceeași carte. N-a fost o întâlnire de societate ori la vreo activitate de binefacere, ci a venit într-o seară acasă la noi și a cerut să se vadă cu tata. Mama le-a adus un ceai, dar el nu s-a așezat. A stat în picioare și dintr-o răsufletare i-a spus tatei că a fost la un pas de a fi dus în Siberia din cauza legăturii cu fostul primar, cu care tata a fost prieten bun. A dus-o bine, a spus, era respectat, avea un viitor înaintea, dar, după retragerea românilor, situația lui s-a deteriorat rapid. E drept că Anibal îl sfătuisese să plece în România, fiindcă se știa clar ce a fost după retragerea din 28 iunie 1940, dar și ce s-a întâmplat în perioada Marii Terori de prin 1938. Se vorbea mult, până în 1944, despre gropile comune din Tatarka și Tiraspol, încă de pe atunci se presupunea că era vorba de vreo câteva mii de persoane, basarabeni și bucovineni împușcați în cap cu sutele în fiecare noapte, așa